

ATT BRINNA FÖR TRÅDLÖSA NÄTVERK

■ Vill ni se ett telekomfreak? Hans namn är Jan Eldenmalm. Och han har vikt sitt liv åt trådlöst LAN. Han är övertygad om att 3G inte kommer att användas för så mycket annat än taltrafik. Samtidigt är GSM-nätet det som gäller för samtal, även i fortsättningen. Frågan är då: vad ska vi ha 3G till?

Jan Eldenmalm är uppvuxen bland elektronikfantaster. Redan 1979 kånkade till exempel hans pappa hem en dator. Och i början av 1990-talet kunde Jan inte längre stå emot begäret efter en mobiltelefon.

– Jag kommer exakt ihåg vad min Siemens Maraton kostade, 16 250 kronor, på öret. Alla tyckte jag var skitkonstig som köpte en telefon för så mycket pengar, när jag kunde fått en bil för samma summa. Men vaddå, jag hade ju kompisar som hade bilar. Så då kunde jag ju åka med dem, säger Jan och skrattar när vi möts på Münchenbryggeriets parkeringsplats, på stockholmska Söder.

Sentimental är han också. För han blir i det närmaste tårögd när han minns sin Maraton.

– Vet du, det är den bästa telefon jag nånsin haft, bästa ljud, bästa mottagning och helt outstanding batteritid! Fast så var det det där med storleken, det var som att släpa runt på en tegelsten. Men ååååh, när jag bytte till GSM... vilket nedköp!

Övergången från NMT till GSM var plågsam

» Men ååååh, när jag bytte till GSM... vilket nedköp! «

för Jan, det är tydligt. Faktum är att han inte verkar ha kommit över det riktigt, än. För när Jan snackar teknik svallar känslorna. Även om han kanske inte alltid är riktigt konsekvent i sin teknikorienterade själ.

– Jag älskar nya tekniker! Utbrister han och kommer sedan skrattande på sig med att just ha

lovordat gamla NMT framför det nyare GSM.

Vi står inte på Münchenbryggeriets parkeringsplats av en slump, denna dag. Åh, nej. Det här är nämligen ett av de få ställen som än så länge har trådlöst LAN (Local Area Network). Jan stoppar ivrigt in nätverkskortet i sin bärbara och visar likt en stolt nybliven pappa hur det hela går till.

– Kolla, man behöver inte veta nånting, bara att slå på datorn, logga in och så sköter sig resten av sig själv! Utbrister han med en röst som darrar av hänförelse.

För wireless LAN är verkligen Jans lilla skötebarn, sedan han startade sitt företag Amazingports, förra året. Och naturligtvis talar han i egen sak när han kritiserar 3G:s nytta, i alla fall delvis. Men hur det än är med den saken finns kärnan i ifrågasättandet kvar, som ett ofrånkomligt objekt.

– I städer som London har 3G en självklar uppgift, där är ju GSM-nätet alldeles för överbelastat. Ofta får man försöka ringa tre gånger innan det funkar. I sådana städer behövs en

Mäsförd. Kolla, man behöver inte veta nånting, bara att slå på datorn, logga in och så sköter sig resten av sig själv, utbrister Jan Eidenmalm

■ Korta fakta

Namn: Jan Paut Eidenmalm.

Familj: Sambon Valerie.

Intressen: Laga mat, helst vilt, och att snickra.

Första mobilninne: När vännen och skaparen av Goyada köpte sin första mobil, en Siemens Maraton, 1990.

Bästa mobilninne: när Jan stod på en krog och pratade i mobil i början av 1990-talet och en kompis, som stod bredvid, sa: min telefon räcker ändå till posten om jag drar ut antennen (den var ju så stor).

- Jaha, min räcker över hela Sverige, sa Jan då (men då pratade han inte om storleken).

Värsta mobilninne: Har inget.

Mobil: Nokia 6210.

ny generation nät. Jag vill inte ifrågasätta 3G, men frågan är vad som kommer att hända i länder som Sverige, där GSM-nätet fortfarande fungerar okej att ringa i, säger Jan.

Så lyckas jag äntligen slita honom från parkeringsplatsen och vi fortsätter vår promenad längs Söders gamla kullerstengator. Våra fotsteg ekar mellan husväggarna. För 70 år sedan körde man med häst och vagn här. I slutet av nästa år ska nätet för tredje generationens mobiltelefon vara utbyggt över Sverige, om allt går som planerat. Och vid samma tidpunkt kommer också Amazingports att ha några hundra accesspunkter för WLAN i Stockholm.

– 3G-nätet kommer aldrig att bli ett bredband. För tal är det utmärkt, och i landsbygden kommer det att användas även för annan data- trafik. För yrkesgrupper som lastbilschaufförer och andra som reser mycket och som skickar data till arbetsplatsen, är 3G också användbart. Men i städer där det bor mycket folk räcker det inte till för multimedia och video. Jag menar, den teoretiska maxhastigheten för 3G är två megabit per sekund. Och i utkanten av basstationerna kommer det att vara runt 65 kilobit per sekund som gäller. WLAN däremot kommer att ha 100 megabit om nåt år. Och om några år är det runt 1 gigabit som gäller. Redan 1 Mbps räcker dock för teve kvaliteten på videofilm, säger Jan.

En basstation för 3G kostar runt en miljon kronor att sätta upp. När det gäller WLAN är priset per ytenhet lägre, enligt Jan.

– Så stora investeringar för 3G-operatörerna gör att de måste ta betalt för sina tjänster också. Även handenheter kommer att bli relativt

dyra. För professionella användare är inte det ett problem, men däremot för de flesta konsumenterna. Och för att nå en massmarknad är det just konsumenterna man måste nå. Just nu har jag långtgående diskussioner med olika handdator tillverkare och operatörer om att ingå partnerskap. Om sådär ett år tror jag det kommer att innebära att konsumenterna kommer att kunna köpa en handdator för runt 5000 kronor och sedan ha gratis Internetaccess tills man

» Bluetooth är ganska långsamt och har en högst begränsad räckvidd. Men som ett personligt nätverk för tal fungerar Bluetooth utmärkt, mycket bättre än WLAN. «

byter handdator, säger Jan och hans ögon lyser nästan som i extas.

WLAN ligger honom varmt om hjärtat, om det råder det ingen som helst tvekan.

Frågan är hur WLAN ska bli tillräckligt heltäckande. Men också det har Jan ett svar på. Fast frågan om hur stora kraven blir när det gäller WLAN och täckning kvarstår.

– Till viss del är det hemligt än så länge hur vi ska bygga WLAN, men så mycket det går använder vi befintlig infrastruktur. Fast på alla bakgårdar eller i källaren hemma blir det troligen aldrig WLAN-täckning. Nu är det Stockholm som gäller, men i framtiden kommer WLAN finnas i de flesta städer. Just nu har jag

diskussioner med flera kommuner runt om i Sverige.

Redan idag finns det, enligt Eldenmalm, anslutningstekniker som gör det möjligt att roama mellan WLAN och både GPRS och 3G.

– Poängen är att sessionen man håller på med hålls intakt, under roamingen. När man byter nät blir det dock en paus på runt fem sekunder. Innan sommaren kommer man i praktiken kunna roama mellan WLAN och GPRS.

Då och då diskuteras det om huruvida Bluetooth är en konkurrent till WLAN, eller inte. Men Jan tycker snarare att de båda teknikerna kompletterar varandra.

– Bluetooth är ganska långsamt och har en högst begränsad räckvidd. Men som ett personligt nätverk för tal fungerar Bluetooth utmärkt, mycket bättre än WLAN. Det troliga är att handenheter, till exempel kommunikatörer, kommer att ha Bluetooth, WLAN och IR och växla automatisk där emellan, beroende på vad som för tillfället passar bäst.

WLAN i all ära, men hur är det egentligen med säkerheten?

– Företag som drabbas av att säkerheten brister gör det för att de inte har tänkt efter. Visst, accesspunkter läcker ut en viss del information, men det kan man ju använda för att styra om informationen så att man bara visar det man vill visa för omvärlden. Jag brukar säga att wireless LAN är lika osäkert som Internet. Men visst kan man kryptera e-post och det man är rädd om. Faktum är att den största säkerhetsrisken idag inte hänger på tekniken, utan på den mänskliga faktorn. Jag menar, hur många har inte så komplicerade lösenord att

de måste skriva upp dem på en post-it-lapp som de sätter på datorn? Frågar sig Jan.

Det finns dock två nackdelar med WLAN, tycker han. Den ena är att hur snabbt det än kommer att gå, blir vi allt mer kräsna och vill att det ska gå ännu snabbare. Detta eftersom vi, varken vi vill det eller inte, alltid jämför med den fasta uppkopplingen. Det andra är att det går åt en hel del ström i handheltarna.

– Men tillverkarna påstår att de har en lösning på problemet. Om ett år ungefär ska den lösningen synas ute i butikerna.

Strålningen är lika hög, eller låg, som för bärbara telefoner, enligt Eldenmalm.

Det är dock inte bara WLAN som ligger Jan varmt om hjärtat. Nej, han lever inte på några sätt upp till myten om den asociale teknikkorden. Förutom släkten är sambon Valerie det viktigaste i hans liv.

– Vet du, vi träffades i juli. Och i oktober flyttade hon hit, från Paris, till Sverige. I juni gifter vi oss. Fast hon är inte alls intresserad av tek-

» Jag har all respekt för Telia, de är absolut inte dumma. De bromsar marknaden så mycket som möjligt för att få maximal avkastning.«

nik. Vi finner varandra i viljan och i sökandet efter varför och hur.

Med Valerie pratar Jan franska, med sin mamma polska, i jobbet mest engelska och med vännerna svenska.

Vi börjar bli trötta i benen efter vår långa promenad. Men en viktig fråga återstår: Som uppstickare till draken Telia undrar jag naturligtvis hur Jan ser på det tuffa spelet om WLAN-kunderna.

– Jag har all respekt för Telia, de är absolut inte dumma. De bromsar marknaden så mycket som möjligt för att få maximal avkastning på det de redan gjort, med minsta möjliga ansträngning. Men vi kommer inte att gå så

långt att vi stämmer Telia, det blir bara dyrt för oss. Vi har istället försökt få Telia att bli vår partner och att sälja tjänster till oss. Men de har hittills varken sagt ja eller nej. Det finns dock andra aktörer vi kan samarbeta med, så vi är inte på nåt sätt beroende av Telia.

Enligt Jan ligger Telia just nu i skyttegravnen, med artilleriet klart, och bara väntar på att nästa stora WLAN-spelare ska komma in på banan.

– Då drar de på allt vad de kan. Det enda som talar emot det hela är att det är så enormt stora investeringar för Telia i och med 3G. Därför kan man välja att hålla igen på WLAN-satsningen. Och även om Telia drar på med WLAN för fulla segel är det inte självskrivet vem som tar hem spelet. Telia är inte direkt kända för att göra det lätt för användarna. Man kan ju fråga sig om WLAN-utrustningen Telia köpte från gamla Telia-anställda verkligen var den bästa, till exempel. Nä, ärligt talat så talar den där corporate-kulturen emot Telia.